

Som nævnt i afsnit 8.2. ovenfor i lovforslagets almindelige bemærkninger, indebærer udtrykket »snarest«, at overlægen skal tage stilling hurtigst muligt efter, at overlægen igen er mødt på sygehuset. Resultatet af overlægens stillingtagen skal tilføres tvangsprotokollen. Er der tale om en efterfølgende stillingtagen til en tvangstilbageholdelse, kræves det ikke, at overlægen når at tage stilling inden udløbet af den frist på henholdsvis 24 og 48 timer, der er fastsat i psykiatrilovens § 10, stk. 3, 1. og 2. pkt. Disse frister skal derimod overholdes af den læge, der under overlægens fravær træffer bestemmelse om tvangstilbageholdelse. Når § 10, stk. 3, i øvrigt ikke er nævnt i forslaget til ny § 4 a, skyldes det, at der er tale om en fristregel og ikke er kompetenceregulering. Kompetencen til at træffe afgørelse vedrørende tvangstilbageholdelse er fastlagt i § 10, stk. 1.

Underkender overlægen lægens beslutning om f.eks. at tvangsindlægge eller tvangstilbageholde en person, skal frihedsberøvelsen straks bringes til ophør. Om der i så fald f.eks. er grundlag for at rejse krav om erstatning, må afgøres efter de almindelige regler herom. Det adskiller sig principielt ikke fra de tilfælde, hvor overlægens beslutning om frihedsberøvelse efterfølgende bliver underkendt af retten, fordi retten ikke finder, at betingelserne for at frihedsberøve har været opfyldt. Det samme gælder overlægens eventuelle underkendelse af andre tvangsindgreb, der er besluttet under overlægens fravær.

Til nr. 4 (psykiatrilovens § 10 a)

Ved lovforslagets § 1, nr. 4, foreslås som § 10 a indsat en bestemmelse om tilbageførsel af bortgæede og udeblevne patienter. Bestemmelsen indebærer, at en tvangsindlagt eller tvangstilbageholdt person, der har forladt en psykiatrisk afdeling og ikke frivilligt er vendt tilbage, efter overlægens beslutning kan føres tilbage til afdelingen med politiets bistand. Tilbageførsel kan dog kun ske indtil 1 uge efter, at udeblivelsen er konstateret. Er den pågældende udeblevet efter udgang, er det endvidere en betingelse for tilbageførsel, at der ikke er givet tilladelse til udgang med mere end tre overnatninger.

Det afgørende for bestemmelsens anvendelse er, at den pågældende patient har status som frihedsberøvet (enten som tvangsindlagt eller som tvangstilbageholdt) på det tidspunkt, hvor han eller hun forlader afdelingen. Bestemmelsen omfatter således ikke personer, der på det tidspunkt, hvor de forlod afdelingen, var indlagt på frivilligt grundlag. Det gælder, selv om de på det pågældende tidspunkt kunne tvangstilbageholdes, hvis de havde fremsat begæring om udskrivning. Sådanne personer kan derfor kun

føres tvangsmæssigt tilbage til en psykiatrisk afdeling under iagttagelse af fremgangsmåden ved tvangsindlæggelse. Om baggrunden for, at den nu gældende ordning med tilbageførsel ikke foreslås udvidet til at omfatte visse frivilligt indlagte patienter, henvises til afsnit 7.1.2. ovenfor i lovforslagets almindelige bemærkninger.

At tilbageførsel kun kan ske indtil 1 uge efter, at udeblivelsen er konstateret, indebærer, at patienten skal være bragt tilbage til den psykiatriske afdeling inden udløbet af dette tidsrum. Kommer patienten først til afdelingen på et senere tidspunkt, f.eks. fordi politiet ikke har kunnet finde frem til den pågældende, vil indlæggelse kun kunne ske under iagttagelse af fremgangsmåden ved tvangsindlæggelse. Fremgangsmåden ved tvangsindlæggelse må også anvendes i tilfælde, hvor patienten er udeblevet i forbindelse med en udgang, hvis der er givet tilladelse til mere end tre overnatninger. Patientens udeblivelse må sidestilles med en udtrykkelig anmodning om udskrivning. Det indebærer, at overlægen ved modtagelsen af patienten må tage stilling til, om betingelserne for (fortsat) tvangstilbageholdelse er opfyldt, jf. psykiatrilovens § 10. Finder overlægen, at patienten skal tvangstilbageholdes, kan patienten efter omstændighederne begære overlægens afgørelse om tvangstilbageholdelse indbragt for patientklagenævnet. Det samme gælder afgørelsen om at tilbageføre patienten, jf. psykiatrilovens § 35 i lovforslagets § 1, nr. 14. Patientklagenævnets afgørelse vil efter omstændighederne også kunne indbringes for retten efter retsplejelovens kapitel 43 a, jf. psykiatrilovens § 37 i lovforslagets § 1, nr. 14.

Patienten kan endvidere anmode om patientklagenævnets og efter omstændighederne tillige rettens prøvelse i de tilfælde, hvor overlægen efter patientens tilbagekomst måtte nå til det resultat, at betingelserne for frihedsberøvelse ikke er opfyldt. Prøvelsen vil i sådanne tilfælde ikke angå spørgsmålet om udskrivning, men spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne i psykiatrilovens § 10 a, stk. 1, for at beslutte, at patienten skal føres tilbage med politiets bistand, var opfyldt. Prøvelse ved patientklagenævnet kan derfor også finde sted i tilfælde, hvor patientklagenævnet eller eventuelt retten for mindre end 2 måneder siden har godkendt, at patienten skulle frihedsberøves, jf. psykiatrilovens § 37, stk. 2, i lovforslagets § 1, nr. 14.

I § 10 a, stk. 2, i lovforslagets § 1, nr. 4, foreslås indsat en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter der administrativt kan fastsættes regler om fremgangsmåden i forbindelse med tilbageførsel, herunder om politiets medvirken hertil. Formålet med bestemmelsen er at kunne fastsætte supplerende regler på dette